

Село Сагринь розташоване за 18 км на південь від Грубешова. Межувало воно з такими селами: М'ягке, Аделіна, Турковичі, Пасіка, Терєбінь, Модринь. У північно-східній частині його розкинувся ліс, в якому майже кожному селянинові належав власний шматок. Була велика сіножать.

Починаючи з осені 1943 року навкруги горіли села, гинули люди від рук польських бандитів. Безвинно знищили вщент одне з найбільших сіл Грубешівщини – Сагринь. Я, як уродженка цього села і живий свідок, стверджую: за неповні дві доби було вбито, зарізано, спалено живцем більш як 800 чоловік. Це трагедія всієї Холмщини, яка сталася 9–10 березня 1944 року.

Трупами наших людей були вкриті поля, городи, двори. Ми, мама, бабця, я і моя молодша сестра Галя, чудом залишилися живими, бо були у сховищі – викопаній ямі на городі за клунею, на якій зверху був насипаний кіпець. Бандити спалили все село і, повбивавши усіх людей, які не встигли заховатися, ходили по дворах, відкривали льохи і, якщо когось знаходили, чинили всілякі звірства: перерізали шиї, відрізали жінкам груди, вбивали немовлят. Викрикували імена і прізвища знайомих їм селян, імітували плач і крики, і деякі люди, думаючи, що то свої, виходили із сховищ і тут же були вбиті. Так до нашого сховища хтось підійшов і кликав мою маму. Мама вже хотіла вийти, думала, що то кличе наш батько, але бабця її затримала, сказавши, що батько знає, де нас шукати. Ми не вийшли зі сховища і таким чином залишились живі.

З моїх рідних на полі біля Сагриня загинули старший брат мого батька Крамик Федір із дружиною і десятирічним сином. Сам батько, втікаючи від озброєного вершника, біг до лісу і,

почувши клацання затвора гвинтівки, на якусь долю секунди впав на ріллю раніше, ніж прозвучав постріл. Бандит подумав, що застрілив батька, і погнався за черговою жертвою.

Батько, оговтавшись, поповз у напрямку лісу, де зустрів односельців, разом вони подалися до Грубешева. Лише під вечір наступного дня батько повернувся на згарище, вже не сподіваючись знайти нас живими. Від села нічого не залишилось, а довкола тільки трупи і сморід від спалених тіл. Дуже багато людей ховалося в цегляній церкві, але бандити розбили її в'язками гранат і повбивали нещасних, пограбувавши все, що там було. Ховали вбитих хто як міг: хто — на цвинтарі, а хто — просто на полі. У цей же день, коли повернувся наш батько, ми виїхали до Грубешова, де прожили майже до приходу радянських військ. Потім переїхали в село Терєбінь і жили там до грудня 1944 року, коли були вивезені у Дніпропетровську область.

Я часто зараз думаю, чим завинили мої односельці, які нікого не вбивали, вирощували хліб, виховували дітей. За що вони прийняли муки? Ті, що так познущалися над селом Сагринь і його людьми, ще, напевно, живі. Вони зайняли наші землі, збудували собі житла, виховують онуків і правнуків. Як їм живеться на так рясно політій невинною кров'ю землі? Як можуть їсти хліб, вирощений на тій крові? Що скажуть своїм нащадкам?

Старше покоління моїх односельців відійшло вже у небуття, але ми, їхні діти, пам'ятаємо, звідки ми родом, з якої української землі. Ми не осоромимо наших предків. Нашу пам'ять бандитам не знищити.